

EVROPSKÝ PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument ze zasedání

A7-0310/2010

9. 11. 2010

ZPRÁVA

k politikám mezinárodního obchodu v kontextu naléhavých otázek spojených se změnou klimatu
(2010/2103(INI))

Výbor pro mezinárodní obchod

Zpravodaj: Yannick Jadot

Navrhovatel stanoviska (*):

Jo Leinen. Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin

(*) Postup s přidruženými výbory – článek 50 jednacího řádu

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....	15
STANOVISKO VÝBORU PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ, VEŘEJNÉ ZDRAVÍ A BEZPEČNOST POTRAVIN	17
STANOVISKO VÝBORU PRO ROZVOJ	22
VÝSLEDEK ZÁVĚREČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU	26

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o politikách mezinárodního obchodu v kontextu naléhavých otázek spojených se změnou klimatu (2010/2103(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na zprávy tří pracovních skupin Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC) zveřejněné v roce 2007¹,
- s ohledem na klimatický balíček přijatý Evropskou radou dne 17. prosince 2008,
- s ohledem na závěry zasedání Evropské rady ze dne 29. a 30. října 2009 k jednáním o změně klimatu,
- s ohledem na summit OSN, který se konal v Kodani (Dánsko) ve dnech 7. až 18. prosince 2009, a dohodu z Kodaně, která byla výsledkem tohoto summitu.
- s ohledem na předchozí usnesení Parlamentu o změně klimatu, zejména na usnesení ze dne 10. února 2010 o výsledcích kodaňského summitu² a usnesení ze dne 29. listopadu 2007 o obchodu a změně klimatu³,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 26. května 2010 o analýze možností snížení emisí skleníkových plynů o více než 20 % a vyhodnocení rizika úniku uhlíku (KOM(2010)0265);
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 19. června 2010 o udržitelnosti biopaliv a biokapalin⁴;
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 4. listopadu 2008 s názvem „Iniciativa v oblasti surovin – uspokojení kritických potřeb pro růst a zaměstnanost v Evropě“ (KOM(2008)0699),
- s ohledem na zprávu Světové obchodní organizace a program OSN pro životní prostředí „Obchod a změna klimatu“ ze dne 26. června 2008,
- s ohledem na závěrečné prohlášení vedoucích představitelů ze summitu skupiny G20 konaném ve dnech 24. a 25. září 2009 v Pittsburghu,

---

¹ *Klimatické změny v roce 2007: Souhrnná zpráva*, zveřejněno pod vedením Radjendra K. Pachauri a Andy Reisingera, Ženeva 2007 http://www.ipcc.ch/pdf/assessment-report/ar4/syr/ar4_syr_fr.pdf; a zprávy pracovních skupin: *Les éléments scientifiques*, příspěvek pracovní skupiny I, za zveřejnění odpovídají: S. Solomon, D. Qin, M. Manning, Z. Chen, M. Marquis, K. Averyt, M. Tignor a H.L. Miller, Jr.; *Conséquences, adaptation et vulnérabilité*, příspěvek pracovní skupiny II, za zveřejnění odpovídají: Parry, O. Canziani, J. Palutikof, P. van der Linden a C. Hanson; *Atténuation du Changement Climatique*, příspěvek pracovní skupiny III, za zveřejnění odpovídají: B. Metz, O. Davidson, P. Bosch, R. Dave a L. Meyer.

² Přijaté texty, P7_TA(2010)0019.

³ Úř. věst. C 297 E, 20.11.2008, s. 193.

⁴ Úř. věst. C 160, 19.6.2010, s. 1 a s. 8.

- s ohledem na studii Institutu pro klimatické strategie „Řešení přesunů emisí uhlíku ve světě s nejednotnými cenami uhlíku“ (Tackling leakage in a world of unequal carbon prices) zveřejněnou v červnu 2010¹, studii poradenské společnosti CE Delft s názvem „Proč by EU mohla a měla přijmout vyšší cíle v oblasti snížení emisí skleníkových plynů“ (Why the EU could and should adopt higher greenhouse gas reduction targets) zveřejněnou v březnu 2010², studii institutu Sandbag „Seznam uhlíkových boháčů: Společnosti těžící ze systému obchodování s emisemi EU“ (The Carbon Rich List: The companies profiting from the EU Emissions Trading Scheme) zveřejněnou v únoru 2010³ a zprávu institutu Carbon Trust s názvem „Mezinárodní toky uhlíku“ (International carbon flows),
  - s ohledem na „Mezinárodní posouzení zemědělské vědy a techniky pro rozvoj“ zveřejněné v roce 2008⁴,
  - s ohledem na pravidla pro investování do Energetické charty, na nichž je založen případ Vattenfall Europe Generation AG v. Spolková republika Německo ze dne 27. dubna 2009⁵, kdy podnik žaluje členskou zemi zpřísňující environmentální pravidla,
  - s ohledem na ontarijský Green Energy Act ze dne 14. května 2009⁶,
  - s ohledem na akční plán EU FLEGT (Forest Law Enforcement, Governance and Trade) z května 2003,
  - s ohledem na článek 48 jednacího řádu,
  - s ohledem na zprávu Výboru pro mezinárodní obchod a na stanoviska Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin a Výboru pro rozvoj (A7-0310/2010),
- A. vzhledem k tomu, že teplota Země vzrůstala již v minulém století a nadále roste a že hospodářské, sociální a ekologické dopady oteplování klimatu začínají dosahovat znepokojivých rozměrů a že je nutné toto oteplování omezit pod 2° C,
- B. vzhledem k tomu, že dohoda dosažená na summitu OSN o změně klimatu, který se konal v prosinci 2009 v Kodani, je nedostatečná; vzhledem k tomu, že se Evropské unii nepodařilo kvůli nedostatečně ambiciózním cílům a nejednotnosti zaujmout na summitu vůdčí úlohu,
- C. vzhledem k tomu, že dohoda dosažená na summitu OSN o změně klimatu, který se konal

¹ Susanne Droege a Simone Cooper, Řešení přesunů emisí uhlíku ve světě s nejednotnými cenami uhlíku – studie pro skupinu Verts/ALE, <http://www.climatestrategies.org/our-reports/category/32/257.html>

² Sander de Bruyn, Agnieszka Markowska a Marc Davidson, *Proč by EU mohla a měla přijmout vyšší cíle v oblasti snížení emisí skleníkových plynů – přehled literatury*, Delft 2010. http://www.stopclimatechange.net/fileadmin/bali/user_upload/docs/7213_finalreportSdB.pdf

³ Anna Pearson, *Seznam uhlíkových boháčů: Společnosti těžící ze systému obchodování s emisemi EU*, podniková analýza systému EU pro obchodování s emisemi, vypracovaná ve spolupráci s carbonmarketdata.com, únor 2010, http://www.climnet.org/index.php?option=com_docman&task=doc_download&Itemid=55&gid=1551.

⁴ <http://www.agassessment.org/>

⁵ Mezinárodní středisko pro řešení investičních sporů, ICSID případ č. ARB/09/6

⁶ Ontarijské ministerstvo energetiky, Green Energy Act, <http://www.mei.gov.on.ca/en/energy/gea/>

v prosinci 2009 v Kodani, je nedostatečná a neuspokojivá; vzhledem k tomu, že se partnerům v jednání nepodařilo dosáhnout všeobecné dohody a Evropská unie nedokázala zaujmout vůdčí úlohu a vystupovat jednotně;

- D. vzhledem k cíli Evropské rady snížit do roku 2050 evropské emise skleníkových plynů o 80 až 95 % ve srovnání s rokem 1990, což je nezbytný cíl k tomu, aby se Unie znovu ujala v oblasti klimatu vedoucí úlohy na mezinárodní úrovni v situaci, kdy se další země výrazně zapojily do zelené ekonomiky, zejména prostřednictvím svých plánů hospodářské obnovy; vzhledem k tomu, že Parlament rozhodně podporuje cíl snížit evropské emise o 30 % do roku 2020, a to nezávisle na výsledcích mezinárodních jednání,
- E. vzhledem k tomu, že cancúnský summit skýtá jedinečnou příležitost ke skutečnému dialogu, že by na něm měly být přijaty právně závazné nástroje a přísnější kontrolní postupy a měl by být důležitou etapou k souhrnné a právně závazné operační dohodě, která umožní omezit oteplování planety pod 2° C,
- F. vzhledem k tomu, že boj proti změně klimatu je faktorem konkurenceschopnosti, přičemž k evropským prioritám v této věci patří úspory energie a získávání energie z obnovitelných zdrojů, které umožní zlepšit energetickou bezpečnost Unie a přinesou mnoho příležitostí k rozvoji průmyslu, inovací a územního plánování a k tvorbě pracovních příležitostí,
- G. vzhledem k tomu, že dotovaná energie a neomezené emise CO₂ v některých zemích poskytují těmto zemím komparativní výhodu,
- H. vzhledem k tomu, že odpovědnost Unie za změnu klimatu se nemůže omezovat na emise skleníkových plynů na jejím území, neboť emise spojené se spotřebou značně převyšují emise spojené s výrobou, a to podle nedávných údajů o 35 % ve Spojeném království, o 45 % ve Francii a o 60 % ve Švédsku,
- I. vzhledem k tomu, že v důsledku toho jsou v boji proti změně klimatu rozhodující obchodní pravidla a že EU jako přední světová obchodní mocnost může tato pravidla výrazně ovlivnit,
  - 1. vítá cíl Evropské rady snížit do roku 2050 evropské emise skleníkových plynů o 80 až 95 % ve srovnání s rokem 1990, což je nezbytný cíl k tomu, aby se EU znovu ujala v oblasti klimatu vedoucí úlohy na mezinárodní úrovni v situaci, kdy se další země výrazně zapojily do zelené ekonomiky, zejména prostřednictvím svých plánů hospodářské obnovy; rozhodně podporuje cíl snížit evropské emise do roku 2020 o 30 %, a to nezávisle na výsledcích mezinárodních jednání, což by mělo přimět další země k tomu, aby přijaly náročnější závazky;
  - 2. vyzývá k uzavření mezinárodně závazné dohody o ochraně klimatu a naléhavě podporuje cíl 30% snížení emisí CO₂ v EU do roku 2020, a to nezávisle na mezinárodních jednáních, a také dlouhodobý cíl EU dosáhnout do roku 2050 snížení emisí CO₂ a dalších emisí skleníkových plynů o nejméně 85 %;
  - 3. zdůrazňuje, že rozvinuté země musí jít při snižování emisí CO₂ příkladem; domnívá se, že stanovení norem, označování a certifikace jsou nástroje s obrovským potenciálem pro

snížení spotřeby energie, a tedy i pro řešení změny klimatu; vyzývá členské státy, aby posílily regulaci prostřednictvím systému EU pro obchodování s emisemi, a to tím, že stanoví minimální cenu uhlíku; domnívá se, že mechanismus čistého rozvoje nedokáže řešit potřeby nejvíce zranitelných zemí;

4. zasazuje se o to, aby prosazování obnovitelných zdrojů energie bylo intenzivnější a aby vlády členských států sledovaly konzistentní politiku a vytvořily závazný právní rámec, který v dlouhodobém horizontu umožní přijetí odstupňovaného programu pomoci, jenž přispěje k otevření trhu a vytvoření minimální infrastruktury, což je v době krize a obchodní nejistoty důležitý prvek;
5. připomíná, že společná obchodní politika je nástrojem sloužícím obecným cílům Evropské unie, že podle článku 207 Smlouvy o fungování Evropské unie musí být společná obchodní politika EU prováděna „v rámci zásad a cílů vnější činnosti Unie“ a že podle článku 3 Smlouvy o Evropské unii musí přispívat zejména „k udržitelnému rozvoji této planety, k solidaritě a vzájemné úctě mezi národy, volnému a spravedlivému obchodování, vymýcení chudoby, ochraně lidských práv, především práv dítěte, a k přísnějšímu dodržování a rozvoji mezinárodního práva, zejména k dodržování zásad Charty Organizace spojených národů“;
6. zdůrazňuje, že obchodní politiky Evropské unie – na dvoustranné a vícestranné úrovni – jsou nástrojem, a nikoliv cílem samy o sobě, a že by měly odpovídat cílům boje proti změně klimatu a předcházet uzavření ambiciózní dohody o klimatu;
7. domnívá se tedy, že pravidla WTO musí být interpretována a rozvíjena takovým způsobem, aby podporovala závazky přijaté v mnohostranných dohodách o životním prostředí; žádá Komisi, aby usilovala o dosažení konsensu ve WTO, aby byl sekretariátům vícestranných dohod o životním prostředí poskytnut statut pozorovatele na všech schůzích WTO týkajících se jejich oblasti působnosti a aby měly v postupech urovnání sporů spojených s životním prostředím poradní úlohu; zdůrazňuje, že by měla být zavedena nová pravidla WTO s cílem odstranit komparativní výhodu, kterou poskytují levné emise CO₂;
8. vyjadřuje politování nad tím, že žádná z dohod WTO se v současné době přímo nezmiňuje o změně klimatu, potravinové bezpečnosti a rozvojových cílech tisíciletí; odsuzuje rozvoj biopiráctví u semen odolných vůči změně klimatu; domnívá se, že je třeba změnit pravidla WTO, aby byl zajištěn soulad se závazky přijatými v rámci Kjótského protokolu a s mnohostrannými dohodami v oblasti životního prostředí; naléhavě vyzývá k reformě WTO, která umožní rozlišovat výrobky podle metod výroby a zpracování, a k zavedení nových možností flexibility díky používání povinných licencí v rámci Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví;
9. zdůrazňuje, s odkazem na preambuli Dohody o WTO a na čl. XX písm. b), d) a g) dohody GATT, že mezinárodní obchod nesmí vést k nadměrnému využívání přírodních zdrojů, a vyzývá Komisi a členské státy, aby v rámci WTO posílily princip kolektivní preference, zejména s ohledem na výrobky vyráběné udržitelným způsobem a šetrné ke klimatu, které nepředstavují žádné etické riziko;
10. vyzývá Komisi a členské státy WTO, aby se zasadily o to, aby WTO přijala stanovisko

uznávající význam a vliv klimatických změn, a vybízí WTO, aby usilovala o to, aby pravidla WTO nepodlamovala globální úsilí v boji proti klimatickým změnám, jejich omezování a přizpůsobení se těmto změnám, ale aby toto úsilí naopak podporovala;

11. vyslovuje politování nad tím, že členové WTO musí nejprve nalézt způsob, jak tuto smlouvu začlenit do systému institucí a pravidel OSN, které se vztahují na ochranu životního prostředí včetně změny klimatu, sociální spravedlnost a respektování všech lidských práv; zdůrazňuje, že závazky a cíle v rámci mnohostranných dohod o životním prostředí, jako je např. Rámcová úmluva OSN o změně klimatu a ostatní instituce OSN (Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO), Mezinárodní organizace práce (ILO), Mezinárodní námořní organizace (IMO)), musejí mít přednost před úzkým výkladem obchodních pravidel;
12. vzhledem k tomu, že od rozhodnutí WTO o obchodu a životním prostředí na úrovni ministrů, které bylo přijato v Marrákeši dne 15. dubna 1994, uplynulo již více než 15 let, vyzývá Komisi, aby nejpozději do poloviny roku 2011 Evropskému parlamentu a Radě předložila zprávu o tom, do jaké míry výbor WTO pro obchod a životní prostředí uplatnil svou pravomoc stanovenou v tomto rozhodnutí a co ještě je třeba vykonat, zejména v souvislosti s celosvětovým dialogem o zmírnění změny klimatu a přizpůsobení se této změně a v kontextu WTO;
13. vyzývá Komisi a členské státy, aby v rámci jednání WTO a u dvoustranných obchodních dohod trvaly na tom, aby liberalizace obchodu, zejména se surovinami, neohrožovala udržitelné řízení zdrojů a aby se cíle ochrany klimatu i ochrany biologické rozmanitosti staly nedílnou součástí dohod; za tímto účelem žádá Komisi, aby vyzvala k uspořádání společného setkání ministrů obchodu a ministrů životního prostředí členských zemí WTO ještě před konferencí smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (UNFCCC COP) v Johannesburgu v roce 2011; připomíná, že UNFCCC představuje fórum pro dosažení mezinárodní dohody o boji proti změně klimatu;
14. soudí, že dnes je více než kdy jindy třeba zahájit veřejnou diskusi o zřízení světové organizace pro životní prostředí;

Posílení pozitivní interakce mezi obchodem a ochranou klimatu

15. uznává pozitivní úlohu, kterou mohou hrát obchodní výměny při šíření zboží a služeb, které se podílejí na ochraně klimatu; domnívá se, že ochrana klimatu a liberalizace obchodu se sice mohou navzájem posilovat a usnadňovat výměnu tzv. environmentálního zboží a služeb, ale že je nejprve nezbytné vypracovat seznam tohoto zboží a služeb podle přísných environmentálních kritérií ve spolupráci s členskými zeměmi WTO;
16. uznává, že obchod je významným nástrojem transferu technologií do rozvojových zemí; zdůrazňuje, že překážky ekologického obchodu je třeba snížit například tím, že se na úrovni WTO sníží cla na ekologické produkty;
17. doufá, že EU bude dobrým příkladem a omezí překážky, jako jsou cla a poplatky za obchod se ekologickými technologiemi i s výrobky šetrnými k životnímu prostředí a ke klimatu, a podpoří tzv. environmentální zboží a služby, mimo jiné na základě akčního plánu z Bali a Zeleného kodaňského fondu pro změnu klimatu;

18. zdůrazňuje důležitost inovací do zelených technologií a uznává úlohu, kterou při šíření těchto technologií mezi jednotlivými zeměmi mohou hrát obchodní vztahy;
19. vyzývá EU, aby se stala hlavním aktérem při zjišťování těch nejobtížnějších překážek, které v rozvojových zemích šíří technologie, jež by řešily problémy změny klimatu;
20. uznává, že pobídky k inovacím lze poskytovat prostřednictvím různých systémů odměňování a že tyto systémy nepodporují transfer technologií stejným způsobem; zejména si klade otázku, jaký dopad mají práva duševního vlastnictví na šíření technologií budoucnosti, jako jsou agropaliva druhé generace, akumulátory nebo vodíkové články; rovněž bere na vědomí, že je nutno zabývat se systémy práv duševního vlastnictví pro transfer technologií, problémy s jejich ochranou v důsledku slabosti politických institucí a neexistence právního státu; žádá proto Komisi, aby studovala všechny systémy odměňování inovací a vzala přitom v úvahu riziko, že některé země budou vyloučeny, a aby začlenila výsledky této práce do své klimatické diplomacie;
21. je znepokojen tím, že světový obchod je deformován dotacemi na fosilní energie, a dopady těchto dotací na klima a výdajů s nimi spojených na veřejné finance; vítá závazek skupiny G20, že budou postupně tyto dotace rušit;
22. vyjadřuje přání, aby se Evropská unie ujala vedoucí úlohy v této věci, a žádá Komisi, aby urychleně navrhla harmonogram odstraňování uvedených dotací v Unii s tím, že tento proces musí zahrnovat doprovodná sociální a průmyslová opatření; připomíná mimo jiné žádost Evropského parlamentu Komisi a členským státům, aby zabránily úvěrovým vývozním agenturám a Evropské investiční bance poskytovat půjčky na projekty, které mají negativní dopady na klima;
23. vyslovuje se proti dotování fosilních paliv a požaduje, aby se více podporovaly obnovitelné energie šetrné k životnímu prostředí a aby se hledaly a vyvíjely decentralizované zdroje energie, zejména v rozvojových zemích; připomíná v tomto směru dohodu skupiny G20 o zrušení dotování fosilních paliv a vyzývá Komisi, aby navrhla evropskou strategii pro její provádění s jednoznačnými lhůtami a případnými vyrovnávacími mechanismy;

Pro spravedlivější ceny v mezinárodním obchodě a zamezení přesunu emisí uhlíku

24. připomíná, že liberalizace obchodních výměn může jít proti ochraně klimatu, pokud si některé země učiní z nečinnosti v oblasti klimatu konkurenční výhodu; navrhuje tedy reformu pravidel WTO proti dumpingu, která by do nich zařadila otázku spravedlivé ekologické ceny a která by vycházela ze světových norem na ochranu klimatu;
25. lituje, že dotováním cen energie a neuplatňováním žádných omezení ani kvót na emise CO₂ by některé země mohly dosahovat komparativní výhody; vzhledem k neomezeným a tím relativně levným emisím CO₂ nejsou tyto země nijak pobízeny k tomu, aby se připojily k mnohostranným dohodám o boji se změnou klimatu;
26. konstatuje nicméně, že jednání o změně klimatu je založeno na zásadě „společné, ale diferencované odpovědnosti“ a že nedostatečnost ochrany klimatu v rozvojových zemích lze obecně vysvětlit jejich nižší finanční nebo technologickou kapacitou, a nikoli cíleně

prováděným environmentálním dumpingem;

27. v této souvislosti vyjadřuje přání, aby se k evropské diskusi o přesunu emisí uhlíku v souvislosti se systémem Společenství pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů (EU ETS) a o cestách k nápravě přistupovalo obezřetně;
28. připomíná totiž, že podle posledního sdělení Komise ze dne 26. května 2010 (KOM(2010)0265) na toto téma hrozí přesun emisí uhlíku jen v několika málo průmyslových odvětvích, a domnívá se, že pro jejich stanovení je třeba provést podrobnou analýzu jednotlivých odvětví; vyzývá Komisi, aby urychleně začala používat tento přístup namísto několika kvantitativních kritérií totožných pro všechna průmyslová odvětví;
29. zdůrazňuje, že pro průmyslová odvětví, v nichž může dojít k přesunu emisí uhlíku, neexistuje jediné řešení a že základními kritérii pro výběr vhodného nástroje (bezplatné přidělování povolenek, státní pomoc nebo opatření na hranicích) jsou povaha daného výrobku či struktura trhu;
30. vyjadřuje politování nad hromadným přidělováním povolenek, přičemž některé nedávné studie ukazují, že z toho mohou mít některé podniky velké neoprávněné zisky a že to nezabrání těmto podnikům přesunout částečně nebo zcela svoji výrobu do zahraničí; žádá, aby v případě úplného nebo částečného přesunu výroby do zahraničí byly přidělené povolenky okamžitě navraceny a aby část z nich byla využita v rámci sociálního a ekologického transformačního fondu pro oblasti, z nichž byla výroba přesunuta;
31. domnívá se, že nejlepším nástrojem k internalizaci negativních ekologických externalit spojených s CO₂ by byla multilaterální dohoda o klimatu, avšak hrozí riziko, že se takovou dohodu v blízké budoucnosti nepodaří uzavřít; domnívá se proto, že by Evropská unie měla nadále zkoumat, zda by bylo možné v souladu s pravidly WTO zavést v průmyslových odvětvích, kde dochází ke značným přesunům emisí CO₂, vhodné environmentální nástroje, které by doplňovaly dražby povolenek na emise CO₂ v rámci komunitárního systému obchodování s emisemi; zejména by mohl být zaveden „mechanismus zařazení uhlíku“; tento mechanismus by umožňoval bojovat proti riziku, že emise CO₂ budou exportovány do třetích zemí;
32. je si vědom toho, že pravidla WTO nejsou v rozporu s opatřeními na hranicích, která mají neutralizovat dopad domácích politik tím, že do ceny produktů zahrnují vnější náklady na životní prostředí, za předpokladu, že tyto úpravy nemají diskriminační charakter;
33. jednoznačně konstatuje, že úpravy daní na hranicích by neměly být nástrojem protekcionismu, ale spíše cestou ke snížení emisí; je toho názoru, že by EU měla vyčlenit část potenciálních příjmů na plnění svých finančních závazků v rámci UNFCCC;
34. domnívá se, že individuální opatření s cílem podpořit udržitelný rozvoj, která mají – podle rozhodnutí výboru WTO pro obchodní jednání o obchodu a životním prostředí ze dne 15. prosince 1993 – dopad na vztah mezi obchodními a environmentálními opatřeními (např. úpravy daní na hranicích a tzv. „eko-antidumpingová cla“), se s ohledem na současnou judikaturu WTO v této oblasti mohou jevit jako slučitelná s pravidly a zvyklostmi WTO jen tehdy, pokud jsou přijata v souladu s právně závaznou globální dohodou v rámci UNFCCC, a vyzývá proto Komisi, aby před sedmnáctým zasedáním

konference smluvních stran COP 17 v Jihoafrické republice předložila Evropskému parlamentu a Radě sdělení o tom, jak vytvořit takový systém pro dohodu, jež bude navazovat na Kjótský protokol;

Podpořit diferenciaci výrobků v závislosti na jejich dopadu na klima

35. připomíná, že ochrana klimatu využívá různé veřejné politiky – označování štítky s informacemi o emisích CO₂, veřejné zakázky s přísnými ekologickými kritérii, normy, dotace, daně, kvóty – které rozlišují výrobky podle jejich výrobních postupů a metod, a poukazuje na to, že se může ukázat jako nezbytné uplatňovat tyto politiky na evropské výrobky i na výrobky dovážené;
36. domnívá se, že EU jakožto největší obchodní blok na světě může stanovovat celosvětové normy, a podporuje rozvoj a šíření systémů osvědčení a označování, které zohledňují sociální a ekologická kritéria; poukazuje na úspěšnou činnost mezinárodních nevládních organizací při rozvíjení a podpoře příslušných označení a osvědčení a výslovně podporuje jejich širší používání;
37. připomíná, že systém WTO umožňuje přijímat v oblasti obchodu kvalifikační opatření, pokud se ukáže jako nezbytná, přiměřená a nediskriminující země s totožnými výrobními podmínkami; konstatuje nicméně, že je naléhavě potřeba dalšího vyjasnění, aby se tato opatření mohla používat na základě kritérií změny klimatu spojených postupy a metodami používanými při výrobě těchto výrobků;
38. žádá Komisi, aby usilovala o obnovení jednání ve WTO o výrobních postupech a metodách a možnosti diferenciaci podobných výrobků v závislosti na jejich uhlíkové a energetické stopě nebo na základě technologických norem; domnívá se, že takovou iniciativu mohou členové WTO přijmout, pokud bude provázena opatřeními usnadňujícími transfer technologií;
39. doufá nicméně, že současné nejasnosti ohledně výrobních postupů a metod ve WTO nebudou Unii motivovat spíše k nečinnosti a že Unie by naopak měla tohoto manévrovacího prostoru využít; žádá proto Komisi, aby u všech výrobků s dopadem na změnu klimatu využívala v obchodních jednáních a dvojstranných a vícestranných obchodních dohodách systematicky emisní označování nebo kritéria udržitelnosti;
40. zdůrazňuje, že je třeba usilovat o to, aby se negativní důsledky obchodu na životní prostředí odrazily v cenách a aby byl uplatňován princip „znečišťovatel platí“; žádá, aby byly sladěny systémy označování a podávání informací v oblasti environmentálních norem;
41. vítá proto, že Evropská unie zavedla kritéria udržitelnosti pro agropaliva vyráběná v Unii či do Unie dovážená; žádá Evropskou komisi, aby prostudovala možnost rozšíření tohoto přístupu na biomasu a zemědělské produkty; požaduje, aby byly zohledněny nepřímé změny ve využívání půd spojené s biopalivy a očekává, že Komise předloží do konce roku 2010 příslušný návrh, v souladu s jejími závazky vůči Evropskému parlamentu;
42. zasazuje se o to, aby byly pro výrobu biopaliv a biomasy vyvinuty skutečné a závazné standardy a kritéria udržitelnosti, které by zohlednily uvolňování plynů poškozujících

klima a malých částech prostřednictvím nepřímé změny využívání půdy (ILUC) a celý produkční cyklus; zdůrazňuje, že zajištění dodávek potravin pro obyvatelstvo musí mít přednost před výrobou biopaliv a že k řešení problému udržitelnosti politiky a praxe v oblasti využívání půdy je třeba neodkladně řešit komplexnějším způsobem;

43. domnívá se, že je rozhodující, aby existovaly přísné normy udržitelnosti v rámci mezinárodního obchodu s biopalivy vzhledem k jejich rozporuplnému environmentálnímu a sociálnímu dopadu;
44. vítá evropskou dohodu dosaženou ohledně ilegální těžby dřeva a těší se na pokrok v dohodách o dobrovolném partnerství;

Liberalizace obchodu nesmí být na úkor náročné klimatické politiky

45. vyjadřuje znepokojení nad tím, že Komise hodlá prosazovat v obchodních dohodách liberalizaci obchodování dřevem, zejména zrušení omezení uvalených na jeho vývoz, přestože hrozí zvýšené riziko odlesňování a negativních dopadů na klima, biologickou rozmanitost, rozvoj a místní populace;
46. zdůrazňuje především potřebu souladu mezi cíli v oblasti klimatu a biologické rozmanitosti a podmínkami obchodu, aby se zajistila například účinnost boje proti odlesňování;
47. zastává názor, že nové mezinárodní dohody o ochraně klimatu musí obsahovat pevné záruky, že bude snížen negativní dopad mezinárodního obchodu se dřevem na životní prostředí a bude ukončeno odlesňování, jehož rozsah vyvolává znepokojení;
48. zdůrazňuje, že liberalizace zemědělských produktů vedla četné rozvojové země k tomu, že přijaly zemědělské modely založené na monokulturách a vývozu, přičemž tyto zemědělské modely jsou velmi zranitelné vůči změně klimatu a mohou vést k masivnímu odlesňování; je znepokojen dopadem některých evropských zemědělských dotací na schopnost zemí zajistit si bezpečné zásobování potravinami zejména v souvislosti se změnou klimatu; žádá Komisi, aby neuzavírala žádnou obchodní dohodu, která by zesílila odlesňování, a aby zajistila, aby obchodní dohody a evropská veřejná podpora zemědělství nezpochybnouvaly výhledy zemědělských politik snažících se o boj se změnami klimatu s cílem dosáhnout potravinové soběstačnosti;
49. s obavami poukazuje na to, že ekonomická globalizace často vede k zemědělskému modelu založenému na monokultuře vývozních plodin, která v mnoha rozvojových zemích podporuje trvale neudržitelné zemědělské postupy; domnívá se, že obchodní režimy by měly odpovídajícím způsobem zohledňovat potřeby drobných zemědělců a venkovských komunit, zejména v rozvojovém světě, a zároveň poskytovat pobídky k ekologickému zemědělství, které produkuje méně emisí CO₂, a přispívá tudíž ke zmírnění změny klimatu; žádá, aby byly na vnitrostátní a mezinárodní úrovni vytvořeny normy pro kvalitní obchod a aby bylo vládám umožněno propojit je s přístupem na trh, např. poskytnutím preferenčního přístupu na trh pro výrobky, které dodržují určité normy udržitelnosti;
50. staví se proti ustanovením, která v obchodních a investičních dohodách umožňují

investorům obrátit se proti zemím, které zpřísňují své politiky změn klimatu; domnívá se, že je nutno navrhovat pouze taková pravidla řešení sporů mezi investorem a státem, kdy existuje přesný právní rámec umožňující zemím přijímat opatření na ochranu životního prostředí, jež jsou v souladu se světovými cíli v této oblasti;

51. žádá Komisi, aby se systematicky nestavěla proti ustanovením klimatických politik svých partnerů místního obsahu, jako je tomu v případě ontarijského Green Energy Act; domnívá se totiž, že taková ustanovení zaručují, že tyto politiky budou přijímány občany i podniky; mimo jiné soudí, že dokud nebudou náklady na změny klimatu započteny do ceny mezinárodní dopravy, jsou ustanovení, jako označování jednotlivých způsobů dopravy emisními štítky, sice nedokonalými, ale přesto užitečnými nástroji na podporu místně vyrobeného zboží;

Začlenit dopravu plně do problematiky vlivu obchodu na změnu klimatu

52. vyjadřuje politování na tím, že současný obchodní režim vede ke globální dělbě práce a výroby, která předpokládá velmi vysoký podíl přepravy, jež nepokrývá své vlastní environmentální náklady; přeje si, aby byly náklady, které mezinárodní doprava přináší v souvislosti se změnou klimatu, začleněny do její ceny, ať již zavedením daní, nebo systému směny placených kvót; vítá brzké zařazení letectví do systému EU ETS a očekává, že Komise vyvine podobnou iniciativu v případě námořní dopravy do roku 2011, přičemž opatření by nabyla účinku v roce 2013, pokud se ukáže jako nemožné zavést do té doby mezinárodní mechanismus; vyjadřuje politování nad tím, že palivo spotřebované v zámořské dopravě zboží není podrobeno žádnému zdanění; vyslovuje se pro uvalení daní na toto palivo a tyto produkty, zejména produkty přepravované letecky; očekává ostatně, že se Komise chopí iniciativy a zpochybní podporu pro nejvíce znečišťující způsoby dopravy, jako osvobození leteckého benzínu od zdanění;
53. konstatuje, že emise CO₂ v mezinárodním obchodě mohou být značně sníženy, např. výběrem používaných dopravních prostředků podle jejich výkonnosti a podle kritérií životního prostředí; požaduje, aby vzniklé dopravní a environmentální náklady byly započteny do cen výrobků (internalizace vnějších nákladů), především prostřednictvím začlenění lodní dopravy, která v mezinárodním obchodě zajišťuje 90 % přepravy, do systému obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství (ETS);
54. naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby na základě svých pravomocí udělaly vše pro to, aby bylo v rámci Mezinárodní námořní organizace dosaženo právně závazné dohody o snížení emisí z lodní dopravy;
55. domnívá se, že je důležité, aby se mezinárodní závazky týkající se snížení emisí skleníkových plynů uplatňovaly i na mezinárodní leteckou a lodní dopravu;
56. zdůrazňuje, že rostoucí objem emisí CO₂ souvisejících s dopravou a mezinárodním obchodem snižuje účinnost strategie EU v oblasti změny klimatu; je toho názoru, že to je výrazná pobídka ke změně rozvojové strategie založené na vývozu k vnitřnímu rozvoji založenému na diverzifikované místní spotřebě a výrobě v rozvojových zemích; připomíná, že takováto strategie by měla pozitivní dopady na zaměstnanost v EU i v rozvojových zemích;

57. vyjadřuje politování nad tím, že podstatná část mezinárodního obchodu se skládá z homogenních výrobků, které by se stejně snadno daly vyrábět místně, a že nevyhnutelná přeprava nepokrývá své vlastní environmentální náklady;
58. domnívá se, že dokud se klimatické náklady nepromítnou do ceny dopravy, měla by být podporována udržitelná místní výroba, zejména prostřednictvím lepší informovanosti spotřebitelů; žádá, aby byla zavedena společná zúčtovací metodika a pravidla označování pro emise skleníkových plynů různých výrobků, zejména ve fázi dopravy;

Posílení nástrojů provázanosti obchod-klima

59. požaduje, aby pro zajištění provázanosti mezi obchodní a klimatickou politikou Evropské unie byla stanovena uhlíková bilance každé obchodní politiky, aby tato politika byla případně pozměněna s cílem dosáhnout příznivější uhlíkové bilance a aby byla v případě negativní bilance pro klima povinně přijata kompenzační opatření v podobě politické, technologické a finanční spolupráce;
60. naléhavě vyzývá EU, aby ve dvoustranných a regionálních obchodních dohodách použila jako rozvojový nástroj komplexní ustanovení týkající se životního prostředí, aby zdůraznila potřebu řádného provádění doložek o životním prostředí a mechanismů spolupráce na podporu přenosu technologií, technické pomoci a budování kapacit;
61. vyzývá Komisi, aby do obchodních dohod se zeměmi, které nejsou členy EU, systematicky začleňovala environmentální doložky, se zvláštním zřetelem na snižování emisí CO₂ a přenosu technologií produkujících málo emisí;
62. vítá zahrnutí dimenze změny klimatu do hodnocení dopadu udržitelnosti (Sustainability impact assessment – SIA) v rámci obchodních dohod; bere však na vědomí, že v některých případech, jako např. u evropsko-středomořské dohody o volném obchodu, SIA ukazuje, že dohoda bude mít nepříznivý klimatický dopad, který nebyl před jejím uzavřením zohledněn; domnívá se, že obchodní dohody by neměly v žádném případě ohrozit mnohostranné dohody o životním prostředí (MEAs);
63. požaduje, aby tato bilance a kompenzační opatření byly zařazeny do kapitoly o klimatu, která by byla povinnou součástí všech obchodních dohod (dohod o volném obchodu, o hospodářském partnerství, reformy systému všeobecných preferencí) a aby byla každá z těchto kapitol podrobena veřejné konzultaci a předložena Parlamentu;
64. zastává názor, že do reformy systému všeobecných preferencí musí být zařazena environmentální kritéria;
65. přeje si, aby kolem této kapitoly o klimatu probíhala úzká spolupráce mezi GŘ pro akce v oblasti změny klimatu a GŘ pro mezinárodní obchod a obecněji, aby se GŘ pro změnu klimatu systematicky účastnilo obchodních jednání;
66. zastává názor, že Komise by měla ve svých vyjednávacích strategiích sledovat harmonizovaný rámec s ohledem na obchodní a environmentální politiku, aby nedávala svým partnerům žádné příčiny k obavám ohledně překážek obchodování a zároveň zajišťovala soulad se závaznými cíli v boji proti změně klimatu;

67. domnívá se, že se státy, které nejsou vázány multilaterálními dohodami o ochraně klimatu, je třeba vést odvážnější a konzistentnější „klimatickou diplomacii“ než dosud;

Provázanost obchodní a klimatické politiky Evropské unie s ohledem na rozvojové země

68. uznává, že usilování o provázanost evropské obchodní politiky a politiky změny klimatu může být využíváno nebo vnímáno partnerskými zeměmi jako skrytý způsob, jak snížit náš dovoz a zvýšit náš vývoz;

69. zdůrazňuje tedy, že je důležité jednat s těmito zeměmi o všech opatřeních, která by Unie mohla přijmout, zejména o hraničních opatřeních a zdůrazňuje, že je nezbytné, aby Unie dodržela veškeré své závazky spojené s poskytnutím pomoci rozvojovým zemím v oblasti změny klimatu;

70. z tohoto důvodu vyjadřuje znepokojení nad tím, že dřívější přísliby financování, které evropské země učinily na summitu o změně klimatu v Kodani, v rozporu s žádostí Parlamentu částečně zahrnují závazky přijaté v rámci veřejné rozvojové pomoci a jsou poskytovány ve formě půjček; požaduje, aby Komise vypracovala zprávu o těchto finančních prostředcích umožňující posoudit shodu mezi skutečností, přijatými závazky a požadavky Parlamentu; vyzývá rovněž k lepší koordinaci této finanční pomoci, pokud jde o její tématické a geografické využití;

71. připomíná závazek průmyslových zemí, kam patří členské státy Unie, uvažovat o inovativních finančních nástrojích pro boj se změnou klimatu, a zejména o zdanění finančních transakcí; žádá Komisi, aby urychleně předložila Radě a Parlamentu návrh na zavedení této daně na úrovni Unie; žádá Komisi, aby zařadila do obchodních jednání o liberalizaci finančních služeb perspektivu takového mechanismu;

72. je přesvědčen, že opatření pro boj proti změně klimatu musí být založena na zásadě solidarity mezi průmyslovými a rozvojovými zeměmi a případně na užší spolupráci s OSN, WTO a ostatními brettonwoodskými institucemi; požaduje proto společně s rozvojovými, transformujícími se a průmyslovými zeměmi vývoj globální koncepce obchodování s emisemi a zdanění energie a emisí skleníkových plynů, která by jednak zabránila přemísťování podniků („carbon leakage“ – únik uhlíku) a za druhé vytvářela finanční prostředky na opatření pro boj proti změně klimatu, snížila její následky a pomohla přizpůsobit se jim;

73. zdůrazňuje, že rostoucí přenos technologií do rozvojových zemí jako způsob řešení úniku uhlíku bude klíčovou složkou klimatického režimu po roce 2012; lituje skutečnosti, že přenos technologií tvoří pouze malou část oficiální rozvojové pomoci; naléhavě vyzývá členské státy, aby rozvojovým zemím poskytly další technickou a finanční pomoc, aby mohly čelit následkům změny klimatu, splnit klimatické normy a zahrnout předběžné hodnocení vlivu norem, označování a certifikace na rozvoj;

74. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení předsedovi Evropské rady, Radě a Komisi, vnitrostátním parlamentům i výkonnému tajemníkovi rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (CCNUCC) a 16. Konferenci smluvních stran (COP 16).

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Summit o klimatu OSN v Kodani dospěl k dohodě, která je zklamáním, protože není schopna omezit oteplování planety pod 2° C. Rovněž není dohoda z Kodaně ani globální ani závazná. Za tento neúspěch ani zdaleka neodpovídá v první řadě EU. Avšak její nedostatečná jednota a neschopnost hovořit jednohlasně, neschopnost vzít cíle na snížení emisí za své a podpořit rozvojové země v souladu s doporučeními vědců a žádostmi Evropského parlamentu, často způsobily, že ji nebylo slyšet a že jednala neúčinně.

Kde je příčina tolika potíží? Na to jistě neexistuje jediná odpověď. Podstatná část problému však pochází ze skutečnosti, že řada zemí ještě naplno nezakusila hospodářské, sociální nebo demokratické výhody ekologické transformace svého hospodářství a nadále o nich pochybuje, přesto, že přibývá studií a kladných zkušeností v oblasti přechodu k udržitelné energetice, zemědělství či dopravě.

Evropská unie v současnosti čelí pokušení nečinnosti. Některá průmyslová odvětví, jimž výrazně sekundují vlády, se dovolávají možných dramatických dopadů ambiciózní klimatické politiky. Přestože oficiální studie tuto globální hrozbu vyvracejí a připomínají, že proti přesunům emisí uhlíku existují ochranné nástroje, jsou cíle v oblasti změny klimatu údajně v rozporu s překonáním hospodářské a sociální krize. Jde o vážný omyl, jehož se vyvarují Čína a Spojené státy. Jak o tom svědčí jejich plány obnovy s příklonem k zelené ekonomice. Pokud by se ujala vedoucí úlohy v boji proti změně klimatu, posílila by Evropská unie svoji konkurenceschopnost díky úsporám energie a energii z obnovitelných zdrojů, dvou oblastí, které umožní zlepšit energetickou bezpečnost Unie a přinášejí rozsáhlé možnosti v oblasti rozvoje průmyslu, inovací, územního plánování a tvorby pracovních příležitostí.

Aby však mohla hrát tuto úlohu a těžit z tohoto nárůstu konkurenceschopnosti, musí EU změnit své obchodní politiky, ať již na bilaterální, regionální či multilaterální úrovni. Obchod se zbožím a službami totiž odpovídá za přibližně 20 % celosvětových emisí skleníkových plynů. Emise spojené se spotřebou totiž převyšují emise spojené s výrobou o 34 % ve Spojeném království, o 44 % ve Francii a o 60 % ve Švédsku. EU nutně musí bojovat proti těmto „vyměňovaným“ emisím. V opačném případě přijde o svoji mezinárodní důvěryhodnost: Evropa, která na jedné straně financuje boj proti odlesňování a na druhé straně odlesňování podporuje tím, že dováží výrobky ze dřeva a neudržitelná biopaliva, nemůže stát v čele boje proti změně klimatu. Ostatně, pokud své emise externalizuje, namísto aby změnila své výrobní a spotřební modely, nebude moci využít ekonomických, průmyslových a sociálních výhod, které by jí tato transformace přinesla.

EU musí tedy rozvinout své obchodní politiky směrem k rozlišování výrobků v závislosti na jejich dopadu na klima a podpořit tak nezbytné změny způsobů výroby a spotřeby a investičních strategií. Musí odpovědět na problematiku přesunu emisí uhlíku a obecněji sledovat dopad jejich dovozů na klima. Nesmí zpochybňovat klimatické politiky našich obchodních partnerů, aby se v krátkodobém horizontu pokusila zvýšit podíl evropského trhu. Musí aktivně přistupovat k emisím v oblasti mezinárodní dopravy, navrhnout režim ochrany inovací, který by byl slučitelný s tím, aby zejména rozvojové země měly přístup k technologiím šetrným ke klimatu, a hájit vytvoření mechanismu financování inovací na mezinárodní úrovni tím, že tento mechanismus v případě potřeby zavede na úrovni Unie. Na tomto poli se musí EU angažovat společně s našimi obchodními partnery a zejména

rozvojovými zeměmi, a nikoli proti nim.

Jde zjevně o nelehké úkoly. Avšak EU již učinila první kroky správným směrem, pokud jde o ilegální dovoz dřeva, biopaliva, emise z letecké dopravy. Cílem této zprávy, která vznikla na základě četných diskusí s podniky, sdruženími, odbory nebo s Komisí, je stanovit další etapy, který by umožnily EU pokračovat v této cestě.

30. 9. 2010

STANOVISKO VÝBORU PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ, VEŘEJNÉ ZDRAVÍ A BEZPEČNOST POTRAVIN

pro Výbor pro mezinárodní obchod

k politice mezinárodního obchodu v kontextu naléhavých otázek spojených se změnou klimatu
(2010/2103(INI))

Navrhovatel(*): Jo Leinen

(*) Přidružený výbor – článek 50 jednacího řádu

NÁVRHY

Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin vyzývá Výbor pro mezinárodní obchod jako příslušný výbor, aby do svého návrhu usnesení začlenil tyto návrhy:

1. zdůrazňuje, s odkazem na preambuli Dohody o WTO a na čl. XX písm. b), d) a g) dohody GATT, že mezinárodní obchod nesmí vést k nadměrnému využívání přírodních zdrojů, a vyzývá Komisi a členské státy, aby v rámci WTO posílily zásadu kolektivní preference, zejména s ohledem na udržitelné výrobky šetrné ke klimatu, které nepředstavují žádné etické riziko;
2. vyzývá Komisi a členské státy WTO, aby se zasadily o to, aby WTO vzala význam a vliv klimatických změn na vědomí formou stanoviska a vybízí WTO, aby pracovala na tom, aby pravidla WTO nepodlamovala globální úsilí o boj proti klimatickým změnám, o jejich omezování a o přizpůsobení se těmto změnám, ale aby toto úsilí naopak podporovala;
3. vyslovuje politování nad tím, že členové WTO musí nejprve nalézt způsob, jak tuto smlouvu začlenit do systému institucí a pravidel OSN, které se vztahují na ochranu životního prostředí včetně změny klimatu, sociální spravedlnost a respektování všech lidských práv; zdůrazňuje, že závazky a cíle v rámci MEA (mnohostranných dohod o životním prostředí), jako např. Rámcová úmluva OSN o změně klimatu a ostatní instituce OSN (Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO), Mezinárodní

organizace práce (ILO), Mezinárodní námořní organizace (IMO)) musejí mít přednost před úzkým výkladem obchodních pravidel;

4. vzhledem k tomu, že od rozhodnutí WTO o obchodu a životním prostředí na úrovni ministrů, které bylo přijato v Marrakeši dne 15. dubna 1994, uplynulo již více než 15 let, vyzývá Komisi, aby nejpozději do poloviny roku 2011 Evropskému parlamentu a Radě předložila zprávu hodnotící, do jaké míry výbor WTO pro obchod a životní prostředí uplatnil svou pravomoc stanovenou v tomto rozhodnutí, a také závěry o tom, co ještě je třeba vykonat, zejména v souvislosti s celosvětovým dialogem o zmírnění změny klimatu a přizpůsobení se této změně a WTO;
5. vyzývá Komisi a členské státy, aby v rámci jednání WTO a u dvoustranných obchodních dohod trvaly na tom, aby liberalizace obchodu, zejména s přírodními surovinami, nenarušovala udržitelné řízení zdrojů a aby se cíle ochrany klimatu i ochrany biologické rozmanitosti staly nedílnou součástí dohod; za tímto účelem vyzývá Komisi, aby v rámci WTO vyvinula tlak na společné setkání ministrů obchodu a ministrů životního prostředí zemí WTO ještě před konferencí smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (UNFCCC COP) v Johannesburgu v roce 2011; připomíná, že UNFCCC představuje fórum pro dosažení mezinárodní dohody o boji proti změně klimatu;
6. zdůrazňuje především potřebu souladu mezi cíli v oblasti klimatu a biologické rozmanitosti a podmínkami obchodu, aby se zajistila například účinnost boje proti odlesňování;
7. domnívá se, že EU jakožto největší obchodní blok na světě může celosvětově stanovovat standardy, a podporuje rozvoj a šíření systémů osvědčení a označování, které zohledňují sociální a ekologická kritéria; konstatuje úspěšnou činnost mezinárodních nevládních organizací při rozvíjení a podpoře příslušných označení a osvědčení a výslovně podporuje jejich širší používání;
8. vítá zahrnutí dimenze změny klimatu do hodnocení dopadu udržitelnosti (Sustainability impact assessment – SIA) v rámci obchodních dohod; bere však na vědomí, že v některých případech, jako např. u evropsko-středomořské dohody o volném obchodu, SIA ukazuje, že dohoda bude mít nepříznivý klimatický dopad, který nebyl před jejím uzavřením zohledněn; domnívá se, že obchodní dohody by neměly v žádném případě ohrozit mnohostranné dohody o životním prostředí (MEAs);
9. doufá, že EU bude dobrým příkladem a omezí překážky, jako jsou cla a poplatky za obchod se „zelenými“ technologiemi i s výrobky šetrnými k životnímu prostředí a ke klimatu, a podpoří tzv. environmentální statky a služby, mimo jiné na základě akčního plánu z Bali a Zeleného kodaňského fondu pro změnu klimatu;
10. vyzývá k uzavření mezinárodně závazné dohody o ochraně klimatu a naléhavě podporuje cíl 30% snížení emisí CO₂ v EU do roku 2020, a to nezávisle na mezinárodních jednáních, a také dlouhodobý cíl EU dosáhnout do roku 2050 snížení emisí CO₂ a dalších emisí skleníkových plynů o nejméně 85%;
11. je přesvědčen, že opatření pro boj proti změně klimatu musí být založena na zásadě solidarity mezi průmyslovými a rozvojovými zeměmi a případně na užší spolupráci

s OSN, WTO a ostatními brettonwoodskými institucemi; požaduje proto společně s rozvojovými, transformujícími se a průmyslovými zeměmi vývoj globální koncepce obchodování s emisemi a zdanění energie a emisí skleníkových plynů, která by jednak zabránila přemísťování podniků („carbon leakage“ – únik uhlíku) a za druhé vytvářela finanční prostředky na opatření pro boj proti změně klimatu, snížila její následky a pomohla přizpůsobit se jim;

12. domnívá se, že individuální opatření s cílem podpořit udržitelný rozvoj, která mají podle rozhodnutí výboru WTO pro obchodní jednání o obchodu a životním prostředí ze dne 15. prosince 1993 dopad na vztah mezi obchodními a environmentálními opatřeními (např. úpravy daní na hranicích a tzv. „eko-antidumpingová cla“), se s ohledem na současnou judikaturu WTO v této oblasti mohou jevit jako slučitelná s pravidly a zvyklostmi WTO jen tehdy, pokud jsou přijata v souladu s právně závaznou globální dohodou v rámci UNFCCC, a vyzývá proto Komisi, aby před sedmnáctým zasedáním konference smluvních stran COP 17 v Jihoafrické republice předložila Evropskému parlamentu a Radě sdělení o tom, jak vytvořit takový systém pro jakoukoli dohodu, jež bude navazovat na Kjótský protokol;
13. je si vědom toho, že pravidla WTO nejsou v rozporu s opatřeními na hranicích, která mají neutralizovat dopad domácích politik tím, že do ceny produktů zahrnují vnější náklady na životní prostředí, za předpokladu, že tyto úpravy nemají diskriminační charakter;
14. jednoznačně konstatuje, že úpravy daní na hranicích by neměly být nástrojem protekcionismu, ale spíše cestou ke snížení emisí; je toho názoru, že by EU měla vyčlenit část potenciálních příjmů na plnění svých finančních závazků v rámci UNFCCC;
15. konstatuje, že emise CO₂ v mezinárodním obchodě mohou být značně sníženy, např. výběrem používaných dopravních prostředků podle jejich výkonnosti a podle kritérií životního prostředí; požaduje, aby vzniklé dopravní a environmentální náklady byly započteny do cen výrobků (internalizace vnějších nákladů), především prostřednictvím začlenění lodní dopravy, která v mezinárodním obchodě zajišťuje 90 % přepravy, do systému obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství (ETS);
16. naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby na základě svých pravomocí udělaly vše pro to, aby bylo v rámci Mezinárodní námořní organizace dosaženo právně závazné dohody o snížení emisí z lodní dopravy;
17. vyslovuje se proti dotování fosilních paliv a požaduje výraznější podporu obnovitelných energií šetrných k životnímu prostředí a identifikaci a vývoj decentralizovaných zdrojů energie, zejména v rozvojových zemích; připomíná v tomto směru dohodu skupiny G20 o zrušení dotování fosilních paliv a vyzývá Komisi, aby navrhla evropskou strategii pro její provádění včetně jednoznačných lhůt a případných vyrovnávacích mechanismů;
18. zasazuje se o to, aby prosazování obnovitelných energií bylo intenzivnější a aby vlády členských států sledovaly konzistentní politiku a vytvořily závazný právní rámec, který dlouhodobě umožní přijetí postupného programu pomoci, jež přispěje k otevření trhu a vytvoření minimální infrastruktury, což je v době krize a obchodní nejistoty důležité prvek;

19. zasazuje se o to, aby byly pro výrobu biopaliv a biomasy vyvinuty skutečné a závazné standardy a kritéria udržitelnosti, které by zohlednily uvolňování plynů poškozujících klima a malých částeczek prostřednictvím nepřímé změny využívání půdy (ILUC) a celý produkční cyklus; zdůrazňuje, že zajištění dodávek potravin pro obyvatelstvo musí mít přednost před výrobou biopaliv a že problém udržitelnosti politiky a praxe v oblasti využívání půdy musí být neodkladně řešen za použití komplexnějšího přístupu;

VÝSLEDEK ZÁVĚREČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU

Datum přijetí	28.9.2010
Výsledek konečného hlasování	+: 49 -: 2 0: 3
Členové přítomní při konečném hlasování	János Áder, Kriton Arsenis, Pilar Ayuso, Paolo Bartolozzi, Sandrine Bélier, Sergio Berlato, Martin Callanan, Chris Davies, Bairbre de Brún, Esther de Lange, Anne Delvaux, Bas Eickhout, Jill Evans, Elisabetta Gardini, Gerben-Jan Gerbrandy, Julie Girling, Nick Griffin, Françoise Grossetête, Satu Hassi, Jolanta Emilia Hibner, Dan Jørgensen, Karin Kadenbach, Christa Kläß, Holger Krahmer, Jo Leinen, Corinne Lepage, Peter Liese, Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė, Gilles Pargneaux, Antonyia Parvanova, Andres Perello Rodriguez, Sirpa Pietikäinen, Mario Pirillo, Pavel Poc, Frédérique Ries, Oreste Rossi, Daciana Octavia Sârbu, Carl Schlyter, Horst Schnellhardt, Richard Seeber, Theodoros Skylakakis, Bogusław Sonik, Catherine Soullie, Salvatore Tatarella, Anja Weisgerber, Sabine Wils, Marina Yannakoudakis
Náhradník(ci) přítomný(i) při konečném hlasování	Christofer Fjellner, Matthias Groote, Marisa Matias, Judith A. Merkies, Bill Newton Dunn, Kathleen Van Brempt
Náhradník(ci) (čl. 187 odst. 2) přítomný(i) při konečném hlasování	Kay Swinburne

8. 10. 2010

STANOVISKO VÝBORU PRO ROZVOJ

pro Výbor pro mezinárodní obchod

k politice mezinárodního obchodu v kontextu naléhavých otázek spojených se změnou klimatu
(2010/2103(INI))

Navrhovatelka: Catherine Grèze

NÁVRHY

Výbor pro rozvoj vyzývá Výbor pro mezinárodní obchod jako příslušný výbor, aby do svého návrhu usnesení začlenil tyto návrhy:

1. zdůrazňuje, že rostoucí objem emisí CO₂ souvisejících s dopravou a mezinárodním obchodem snižuje účinnost strategie EU v oblasti změny klimatu; je toho názoru, že to je výrazná pobídka ke změně rozvojové strategie založené na vývozu k vnitřnímu rozvoji založenému na diverzifikované místní spotřebě a výrobě v rozvojových zemích; připomíná, že takováto strategie by měla pozitivní dopady na zaměstnanost v EU i v rozvojových zemích;
2. vyjadřuje politování nad tím, že podstatná část mezinárodního obchodu se skládá z homogenních výrobků, které by se stejně snadno daly vyrábět místně, a že nevyhnutelná přeprava nepokrývá své vlastní environmentální náklady;
3. s obavami poukazuje na to, že ekonomická globalizace často vede k zemědělskému modelu založenému na monokultuře vývozních plodin, která v mnoha rozvojových zemích podporuje trvale neudržitelné zemědělské postupy; domnívá se, že obchodní režimy by měly odpovídajícím způsobem zohledňovat potřeby drobných zemědělců a venkovských komunit, zejména v rozvojovém světě, a zároveň poskytovat pobídky k ekologickému zemědělství, které produkuje méně emisí CO₂, a přispívá tudíž ke zmírnění změny klimatu; žádá, aby byly na vnitrostátní a mezinárodní úrovni vytvořeny normy pro kvalitní obchod a aby bylo vládám umožněno propojit je s přístupem na trh, např. poskytnutím preferenčního přístupu na trh pro výrobky, které dodržují určité normy udržitelnosti;

4. zdůrazňuje, že rozvinuté země musí jít při snižování emisí CO₂ příkladem; domnívá se, že stanovení norem, označování a certifikace jsou nástroje s obrovským potenciálem pro snižování spotřeby energie, a tedy i pro řešení změny klimatu; vyzývá členské státy, aby posílily regulaci prostřednictvím systému EU pro obchodování s emisemi, a to tím, že stanoví minimální cenu uhlíku; domnívá se, že mechanismus čistého rozvoje nedokáže řešit potřeby nejvíce zranitelných zemí;
5. vyjadřuje politování nad tím, že žádná z dohod WTO v současné době přímo nezmiňuje změnu klimatu, potravinovou bezpečnost a rozvojové cíle tisíciletí; odsuzuje rozvoj biopirátství u semen odolných vůči změně klimatu; domnívá se, že je třeba změnit pravidla WTO, aby byla zajištěna soudržnost a soulad se závazky přijatými v rámci Kjótského protokolu a s mnohostrannými dohodami v oblasti životního prostředí; naléhavě vyzývá k reformě WTO, která umožní rozlišovat výrobky podle metod výroby a zpracování, a k zavedení nových flexibilních možností díky používání povinných licencí v rámci Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví;
6. zdůrazňuje, že rostoucí přenos technologií do rozvojových zemí jako způsob řešení úniku uhlíku bude klíčovou složkou klimatického režimu po roce 2012; lituje skutečnosti, že přenos technologií tvoří pouze malou část oficiální rozvojové pomoci; naléhavě vyzývá členské státy, aby rozvojovým zemím poskytly další technickou a finanční pomoc, aby mohly čelit následkům změny klimatu, splnit klimatické normy a zahrnout předběžné hodnocení vlivu norem, označování a certifikace na rozvoj;
7. vyzývá EU, aby se stala hlavním aktérem při zjišťování těch nejobtížnějších překážek, které brání v rozvojových zemích rozšiřování technologií, jež by řešily problémy změny klimatu;
8. naléhavě vyzývá EU, aby ve dvoustranných a regionálních obchodních dohodách použila jako rozvojový nástroj komplexní ustanovení týkající se životního prostředí, aby zdůraznila potřebu řádného provádění doložek o životním prostředí a mechanismů spolupráce na podporu přenosu technologií, technické pomoci a budování kapacit;
9. zdůrazňuje, že je třeba vyvinout úsilí na zajištění toho, aby se negativní důsledky obchodu na životní prostředí odrazily v cenách a aby byl uplatňován princip „znečišťovatel platí“; naléhavě vyzývá, aby byly sladěny systémy označování a podávání informací v oblasti environmentálních norem;
10. domnívá se, že je důležité, aby se mezinárodní závazky týkající se snížení emisí skleníkových plynů uplatňovaly i na mezinárodní leteckou a lodní dopravu;
11. vyzývá Komisi, aby do obchodních dohod se zeměmi, které nejsou členy EU, systematicky začleňovala environmentální doložky, se zvláštním zřetelem na snižování emisí CO₂ a přenos technologií produkujících málo emisí;
12. zastává názor, že nové mezinárodní dohody o ochraně klimatu musí obsahovat pevné záruky, že bude snížen negativní dopad mezinárodního obchodu se dřevem na životní prostředí a bude ukončeno odlesňování, jehož rozsah vyvolává znepokojení;
13. domnívá se, že je naprosto zásadní, aby existovaly přísné normy udržitelnosti v rámci

mezinárodního obchodu s biopalivy vzhledem k jejich rozporuplnému environmentálnímu a sociálnímu dopadu.

VÝSLEDEK ZÁVĚREČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU

Datum přijetí	5.10.2010
Výsledek konečného hlasování	+: 28 -: 0 0: 0
Členové přítomní při konečném hlasování	Thijs Berman, Michael Cashman, Corina Crețu, Leonidas Donskis, Charles Goerens, Catherine Grèze, Enrique Guerrero Salom, András Gyürk, Eva Joly, Gay Mitchell, Norbert Neuser, Bill Newton Dunn, Maurice Ponga, David-Maria Sassoli, Birgit Schnieber-Jastram, Michèle Striffler, Alf Svensson, Eleni Theocharous, Ivo Vajgl, Anna Záborská, Gabriele Zimmer
Náhradník(ci) přítomný(i) při konečném hlasování	Kriton Arsenis, Santiago Fisas Ayxela, Isabella Lövin, Miguel Angel Martínez Martínez, Bart Staes, Patrizia Toia
Náhradník(ci) (čl. 187 odst. 2) přítomný(i) při konečném hlasování	Róza Gräfin von Thun und Hohenstein

VÝSLEDEK ZÁVĚREČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU

Datum přijetí	26.10.2010
Výsledek konečného hlasování	+: 14 -: 4 0: 8
Členové přítomní při konečném hlasování	William (The Earl of) Dartmouth, Laima Liucija Andrikienė, Kader Arif, David Campbell Bannerman, Daniel Caspary, Marielle De Sarnez, Harlem Désir, Christofer Fjellner, Joe Higgins, Yannick Jadot, Bernd Lange, Vital Moreira, Tokia Saïfi, Helmut Scholz, Gianluca Susta, Keith Taylor, Jan Zahradil, Pablo Zalba Bidegain
Náhradník(ci) přítomný(i) při konečném hlasování	Catherine Bearder, George Sabin Cutaş, Béla Glattfelder, Małgorzata Handzlik, Salvatore Iacolino, Jarosław Leszek Wałęsa
Náhradník(ci) (čl. 187 odst. 2) přítomný(i) při konečném hlasování	Ricardo Cortés Lastra, Jelko Kacin